

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 011261
שם התלמיד/ה: _____

עברית: לשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים.
 - ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק א – תחביר
פרק ב – מערכת הצורות
יש לבחור באחד הפרקים – 100 נקודות
 - ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
 - ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
- שימו לב: שאלון זה מיועד אך ורק לתלמידים הלומדים במסגרת "סמסטר ראשון כבר בתיכון"
שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק א: תחביר

(100 נקודות)

לפניכם שני פרקים: פרק א – תחביר, פרק ב – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: בפרק א – תחביר או בפרק ב – מערכת הצורות.
בפרק שבחרתם ענו על השאלות לפי ההוראות.
ציינו את שם הפרק שבחרתם: _____
בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 1–5 (לכל שאלה – 25 נקודות).
שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

1. (25 נקודות)

א. לפניכם שלושה משפטים.

- I. אומנם גם בעבר התפשט מידע שקרי, אולם בימינו השקרים מופצים במהירות רבה יותר. _____
 - II. אם אנחנו שומעים משהו פעמים רבות, אנחנו מתחילים להאמין שהוא האמת. _____
 - III. באמצעות האינטרנט מתאפשרות צפייה בסרטונים, הקשבה להסככים וקריאת מאמרים בכל נושא. _____
- (1) כתבו ליד כל משפט את הסוג התחבירי שלו.
– אם המשפט מורכב, תחמו את הפסוקית או הפסוקיות, וכתבו את התפקיד התחבירי של כל פסוקית.
– אם המשפט הוא משפט איחוי, תחמו את איבריו.
(2) באחד המשפטים יש חלק כולל. העתיקו את החלק הכולל, וכתבו את התפקיד התחבירי שלו.
החלק הכולל: _____
התפקיד התחבירי: _____

ב. לפניכם משפט מורכב.

הסובלנות שלנו כלפי עמדות אחרות מועטה הואיל ואנחנו לא נחשפים כמעט לעמדות אלה.
המירו את המשפט במשפט איחוי, שיבטא את אותו קשר לוגי.

2. (25 נקודות)

א. לפניכם משפט פשוט.

כידוע, רוב הגולשים ברשתות נחשפים יום־יום לידיעות חדשותיות.
נתחו את המשפט: ציינו מעל המילים את התפקידים התחביריים שלהן.

ב. לפניכם שני משפטים מורכבים.

I. ידוע לנו שבעת האחרונה כולנו צורכים ביתר שאת מידע מן המדיה החברתית.

II. החוקרים טענו: "ההפצה של ידיעות מזויפות מהירה יותר ורחבה יותר מההפצה של ידיעות אמיתיות".

(1) בכל אחד מן המשפטים – תחמו את הפסוקית, וכתבו את התפקיד התחבירי שלה.

(2) המירו את משפט II במשפט פשוט בעל הסגר. אין להוסיף מידע.

3. (25 נקודות)

א. לפניכם שני משפטים.

I. הרשתות החברתיות לא רק מהדהדות את התפיסות שלנו, אלא גם משפיעות על דרך החשיבה שלנו.

II. הבעיה העיקרית אינה הטיות מחשבתיות, אלא עצלנות מנטלית.

(1) ציינו ליד כל משפט את סוג הקשר הלוגי שבו.

(2) כתבו את משפט I מחדש בלי להשתמש במבנה "לא... אלא...". שמרו על הקשר הלוגי במשפט.

ב. לפניכם שלושה משפטים ובכל אחד מהם יש תמורה.

I. ברשתות החברתיות אנו עדים לסילוף ולהכחשה גם של מידע מובן מאליו, כמו סכנת שינויי האקלים.

II. בסופו של דבר אנחנו הגולשים נצטרך להחליט אם הידיעה שאנו נתקלים בה היא אמיתית או לא.

III. טוב נעשה אם ננקוט צעדים אחראיים ושקולים להתמודדות עם הבעיה: הטלת ספק, התעמקות בתוכן והשהיית הלחיצה על כפתור השיתוף.

(1) בכל אחד מן המשפטים – סמנו את התמורה.

(2) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה/המילים שהתמורה ממירה בכל משפט.

משפט I _____

משפט II _____

משפט III _____

ג. לפניכם קטע שפורסם בחדשות בשנת 2020.

במשך שנים העיבו חשדות ותחקירים על הרשתות החברתיות. אך סרט חדש שהופק לאחרונה עורר

בהלה של ממש. "מסכי עשן: המלכודת הדיגיטלית" מביא עדויות של בכירים לשעבר בחברות

טכנולוגיות שחושפים לראשונה: "כך הרשתות החברתיות משפיעות עלינו בלי שאפילו נשים לב".

על פי מידע מהקטע, נסחו משפט אחד פשוט ובו תמורה. אין להשתמש בכל המידע שבקטע.

4. (25 נקודות)

- א. לפניכם חמישה משפטים ובהם נשואים מסוגים שונים.
- I. כיצד נוכל להימנע מהפצת מידע שגוי?
 - II. כדאי שנתייעץ עם אנשים קרובים.
 - III. הפצת שקרים היא לא עניין חדש.
 - IV. הפצת המידע נעשתה זמינה הרבה יותר.
 - V. לעיתים המידע אפילו שקרי ומניפולטיבי.
- בכל משפט – סמנו קו מתחת לכל נשוא שבו.
- ב. לפניכם ארבעה משפטים ובכל אחד מהם המילה "עוקבים" מסומנת בקו.
- I. המספרים 28 ו-29 הם מספרים עוקבים.
 - II. למשרד החינוך יש יותר מ-43 אלף עוקבים באינסטגרם.
 - III. אם אינכם עוקבים אחר ההנחיות, אתם עלולים לטעות.
 - IV. מחאת העוקבים הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.
- (1) הקיפו את שני המשפטים שבהם המילה "עוקבים" היא באותו חלק דיבור.
- (2) ציינו את התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" בכל אחד מן המשפטים שהקפתם.
- במשפט ____ התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" הוא ____ .
- במשפט ____ התפקיד התחבירי של המילה "עוקבים" הוא ____ .
- ג. לפניכם שני משפטים פשוטים ובכל אחד מהם המילה "נחקרות" מסומנת בקו.
- I. רוב הנחקרות השיבו בשלילה על השאלה.
 - II. בימים אלה נחקרות ההשפעות של הפצת מידע שקרי על חיינו.
- בכל משפט ציינו מעל המילה "נחקרות" את חלק הדיבור שלה. שימו לב: אין לציין את התפקיד התחבירי.
- ד. לפניכם משפט שביקשה המורה מן התלמידים לנתח בשיעור לשון.
- אחת ההטיות הנחקרות נקראת "אפקט תיבת תהודה".
- בועז טען שזה משפט פשוט, ואילו עינת טענה שזה משפט מורכב.
- נמקו כל אחת מן הטענות הללו.

5. (25 נקודות)

א. לפניכם קטע ואחריו הנחיות. הוסיפו לקטע סימני פיסוק לפי הנחיות אלה. הבינה המלאכותית מייצרת כמות רבה של תוכן ומידע רב זורם אלינו מכל פינה. במציאות זו חינוך לחשיבה ביקורתית נהפך לעניין חשוב במיוחד. במסגרת חינוך זה התלמידים עוסקים בניתוח מידע בשאלות שאלות ובגיבוש דעות מושכלות. ד"ר סוניה בן ג'אפר מנכ"לית הקרן לחינוך מדגשה תלמידינו חייבים לבחון בביקורתיות את המידע. לטענתה כשמידע עלול להיות שגוי או מטעה ההבחנה בין אמיתי לדמיוני הכרחית יותר מאי פעם.

- פסקו תמורה.
- פסקו חלקים כוללים.
- פסקו הסגר.
- פסקו דיבור ישיר.
- פסקו פסוקית.
- פסקו משפט איחוי.

ב. לפניכם משפט מורכב. הפרסומות שאנו נחשפים להן ברשתות החברתיות הן למוצרים שתואמים את אורח החיים שלנו. פרקו את המשפט לשלושה משפטים פשוטים.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

פרק ב: מערכת הצורות

(100 נקודות)

בפרק זה ענו על ארבע מן השאלות 6–10 (לכל שאלה – 25 נקודות). שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

6. (25 נקודות)

א. לפניכם קטע ובו פעלים מודגשים.

יש אנשים שמשתמשים ברשתות החברתיות כדי לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ, ואחרים כדי לקבל חשיפה רחבה. הם מפרסמים תכנים שמְעוֹרְרִים רגש, אך לא תמיד הם אמינים. הפצה מהירה של ידיעות הַמְצָאוֹת לצורך פרסום והמוצאות מהקשרן עלולה לְהַקְשׁוֹת עלינו לשפוט את אמינות המידע, ולכן עלינו להיות זהירים וביקורתיים יותר בנוגע לדעות שאנו מְבִיעִים.

בטבלה שלפניכם נתחו את הפעלים המודגשים בקטע – ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ		
מְעוֹרְרִים		
הַמְצָאוֹת		
מוצאות		
לְהַקְשׁוֹת		
מְבִיעִים		

ב. לפניכם שישה משפטים ובכל אחד מהם פועל מודגש.

- כולנו נִזְוָנִים מן המידע שבערוצי התקשורת.
 - השפעה נוספת שאנו נְתוּנִים לה היא הטיית האישוש.
 - אנו נוֹטִים לצרוך מידע התומך בעמדותינו.
 - מידע התואם את עמדותינו יִרָאָה לנו אמין יותר.
 - לבינה המלאכותית נוֹסְפוֹת יכולות כל הזמן.
 - טוב נעשה אם נִבְחַר בצד האחראי והשקול.
- בטבלה שלפניכם מיינו את ששת הפעלים המודגשים על פי הבניין.

פעלים בבניין קל	פעלים בבניין נפעל

7. (25 נקודות)

א. לפניכם בדיחה משעשעת.

המילה צפית בבדיחה היא דו־משמעית, ומשמשת בו בזמן בשני חלקי דיבור שונים: פועל ושם עצם. נתחו את המילה בכל חלק דיבור על פי ההנחיות.

צפית – פועל – השורש: _____ הבניין: _____ הזמן: _____ הגוף: _____
צפית – שם עצם – הבסיס: _____ הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

ב. לפניכם טבלה ובה משפטים שבהם שם פועל מודגש. מתחת לטבלה יש רשימת מילים. השלימו את הטבלה: ציינו את הבניין של כל שם פועל, והעתיקו לכל שם פועל מילה מן הרשימה – הגזורה מאותו השורש ויש לה אותה המשמעות.

שם הפועל	הבניין	מילה מן הרשימה – מאותו השורש ובאותה המשמעות
אנו נהנים לצפות בסרטונים ברשת.		
רצוי לצפות לתגובה.		

רשימת המילים: הַצְפָּה, מַצְפָּה, צְפִּיפּוֹת, צְפִּיָּה, מְצוֹף

ג. מתוך רשימת המילים שבסעיף ב העתיקו שתי מילים הגזורות מן השורש צ-ו-ף.

ד. לפניכם שני משפטים ובהם פעלים מודגשים.

- ה"פוסטים" הנקראים ביותר מוכיחים כי רוב הזמן המשתמשים נמצאים ב"תיבת תהודה".
- הניסיון להעביר מידע חשוב נדון לכישלון.

לפניכם הפעלים המודגשים. ציינו ליד כל פועל סביל את צורת הפעיל שלו, וליד כל פועל פעיל את צורת הסביל שלו; שמרו על הגוף והזמן של כל פועל.

נקראים _____, מוכיחים _____, נדון _____

8. (25 נקודות)

א. לפניכם רשימת שמות במשקלי בעלי העיסוק.

הֹרֵה, נָגַן, אֹפֶה, מוֹרֶה, קִבֵּלָן

(1) הקיפו שני שמות הגזורים באותו המשקל.

(2) ציינו את המשקל המשותף לשני השמות שהקפתם. _____

ב. לפניכם רשימת מילים.

תְּפֻצָּה, תְּפֻסָּה, תְּבִהֲלָה, תְּעוּפָה

(1) הקיפו את המילה היוצאת דופן מבחינת תפקיד האות תי"ו.

(2) ציינו את תפקיד האות תי"ו במילה היוצאת דופן שהקפתם. _____

(3) ציינו את תפקיד האות תי"ו המשותף לשלוש המילים האחרות. _____

ג. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות.

• הַתְּגוּבָן (טוקבקיסט) כתב תְּגוּבִית (טוקבק) בְּתִגּוּבָה על רְשׁוּמָה (פוסט).

(1) בטבלה שלפניכם מיינו את המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) ציינו בטבלה ליד כל אחת מן המילים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל – את השורש שלה.

ד. האקדמיה ללשון העברית פנתה אל הציבור כדי שיציע חלופות עבריות למילה "פֹדֶקְאָסֵט".

אחת ההצעות הייתה שְׂדוּרֶשֶׁת, אבל בסופו של דבר ההצעה שהתקבלה היא המילה הֶסְכֶּת.

(1) מהי דרך התצורה של המילה שְׂדוּרֶשֶׁת? _____

(2) ציינו את השורש ואת המשקל של המילה הֶסְכֶּת.

השורש: _____ המשקל: _____

9. (25 נקודות)

א. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות הגזורות מאותו השורש.

• בינה מלאכותית יוֹצֵרֶת היא כלי המְיַצֵר תוכן, והיא מאפשרת יְצִירַת טקסטים, תמונות וסרטונים.

(1) מעל כל אחת מן המילים המודגשות כתבו את חלק הדיבור שלה.

(2) כתבו פועל הגזור מהשורש המשותף למילים המודגשות, והנוטה בבניין נפעל, בזמן בינוני, ביחיד. _____

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "יצירתית" מודגשת.

כתבו ליד כל משפט את משמעות הצורן הסופי במילה המודגשת בו.

• אני בחור יְצִירָתִי. _____

• יְצִירָתִי זכתה לביקורות חיוביות. _____

ג.

לפניכם משפט ובו מילים מוגדלות שהצורנים הסופיים בהן מודגשים.

- בימינו **מהדורות** החדשות **המרכזיות** המשודרות בערוצי הטלוויזיה **בשעות** הערב עדיין זוכות **לפופולריות** רבה.

השלימו את המשפטים שלפניכם.

מבין המילים המוגדלות המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי המודגש היא _____, ומשמעות הצורן הסופי במילה זו היא _____.
המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים המודגשים במילים האחרות היא _____.

ד.

לפניכם ארבעה משפטים ובהם המילה "עוקבים" מודגשת.

- המספרים 28 ו-29 הם מספרים עוקבים.
 - למשרד החינוך יש יותר מ-43 אלף עוקבים באינסטגרם.
 - אם אינכם עוקבים אחר ההנחיות, אתם עלולים לטעות.
 - מחאת העוקבים הצליחה, והאומן הסיר את הידיעה השקרית.
- (1) הקיפו את שני המשפטים שבהם המילה "עוקבים" היא באותו חלק דיבור.
(2) ציינו את חלק הדיבור המשותף למילה "עוקבים" במשפטים שהקפתם. _____

ה.

לפניכם משפט ובו שתי מילים מודגשות, אך רק אחת מהן מתאימה להקשר המשפט.

- אנו מתקשרים / מתקשרים כיום באמצעות הודעות כתובות או קוליות ולעיתים באמצעות אימוג'ים בלבד.

- (1) הקיפו את המילה המודגשת המתאימה להקשר המשפט.
(2) ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחת מן המילים המודגשות.
מתקשרים השורש: _____ הבניין: _____
מתקשרים השורש: _____ הבניין: _____

10. (25 נקודות)

א. לפניכם רשימה של צירופי מילים.

- דְּעָה נְפֻצָּה
- הַטִּית חֲשִׁיבָה
- אֶתֶר יְעוּדִי
- הַגּוֹבָה תִּקְיָה
- הַמְנָעוֹת מִשְׁתוּף

- (1) – העתיקו את שני הצירופים שבכל אחד מהם שתי המילים הן שמות פעולה.
– בצירופים שהעתקתם, ציינו מעל כל שם פעולה את הבניין שלו.
הצירוף: _____, הצירוף: _____
- (2) שלושת הצירופים האחרים בנויים משם עצם ומשם תואר.
– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו גזור מצורת בינוני. _____
– ציינו את הבניין של צורת הבינוני. _____
– העתיקו את הצירוף ששם התואר בו נוצר בדרך של בסיס וצורן סופי. _____

ב. לפניכם שני משפטים ובכל אחד מהם המילה "ארגון" מודגשת.

- אחת ההמלצות בכתיבת סקירה היא אֶרְגוֹן המידע בתוך טבלה.
- פניתי לֶאֱרְגוֹן העובדים כדי לבדוק את תנאי ההעסקה שלי.

- (1) המילה "ארגון" נוטה במשקל שם פעולה, אך רק באחד מן המשפטים היא מבטאת פעולה.
הקיפו את המילה "ארגון" במשפט זה.
- (2) ציינו את השורש ואת הבניין של המילה אֶרְגוֹן.
השורש: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם שני צירופים ובהם מילים מודגשות.

- צְרִיכָה אחראית של מידע _____
- ידיעה אִמִּינָה _____

ציינו ליד כל צירוף את המשקל של המילה המודגשת בו.

כל הבגריות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon